

Faunabeheereenheid Limburg
De heer Melissen
Postbus 960
6040 AZ ROERMOND

Cluster NW
E-mail aah.bakker@prvlimburg.nl
Ons kenmerk 2018/18108

Behandeld A.A.H. Bakker
Telefoon (043) 389 88 16
Uw kenmerk AM/uit/2017 ontheffing
ei en nestbehandeling

Vpl. nummer
Bijlage(n) 1 (ontheffing)

Maastricht 15 maart 2018
Verzonden 15 maart 2018

Onderwerp

Besluit aanvraag ontheffing nest- en eibehandeling Grauwe Gans en Brandgans.

Geacht bestuur,

Op 23 oktober 2017 ontvingen wij uw aanvraag. In deze aanvraag verzoekt u ons college om voor de gehele provincie Limburg een ontheffing te verlenen voor het behandelen van nesten en eieren van de Grauwe Gans en Brandgans op broedlocaties binnen de bebouwde kom. Uit navraag bij u is gebleken dat hieronder tevens het verwijderen van nesten en het rapen en onder zich hebben van eieren moet worden verstaan. Daarnaast heeft u uw oorspronkelijke aanvraag gewijzigd door voor de Brandgans enkel in de regio Noord-Limburg ontheffing aan te vragen.

U geeft aan dat met deze ontheffing kan worden voorkomen dat binnen de bebouwde kom veel jonge ganzen opgroeien, die zodra ze kunnen vliegen, ook naar de landbouwgronden zullen trekken om aldaar te foerageren en gewasschade veroorzaken. Met deze ontheffing wordt volgens u tevens een bijdrage geleverd aan de gewenste en noodzakelijk geachte populatiereductie van deze ganzensoorten ter beperking van gewasschade. U stelt bovendien dat de methode van nest- en eibehandeling veiliger is en voor minder verstoring zorgt dan de inzet van het geweer in de bebouwde kom. Daarnaast geeft u aan dat deze methode bij uitstek geschikt is om binnen de bebouwde kom te worden toegepast omdat vrijwel alle nesten te vinden en te behandelen zijn. Hierdoor treedt minder verstoring van andere broedende (water)vogels op.

OVERWEGINGEN

Algemeen

Op 5 juli 2015 heeft ons college het Faunabeheerplan 2015-2020 goedgekeurd. Hierin staan de gegevens over de Grauwe Gans in hoofdstuk 8 beschreven en de gegevens over de Brandgans in hoofdstuk 9. In het Faunabeheerplan 2015-2020 hoofdstuk 6: Ganzenbeheer Limburg, paragraaf 6.4, 12E

is nest- en eibehandeling binnen de bebouwde kom als mogelijkheid opgenomen in het ganzenbeheer. Op basis van artikel 3.12 lid 1 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) vindt het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren en de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers plaats overeenkomstig het faunabeheerplan.

De Grauwe Ganzen en Brandganzen zijn de laatste jaren steeds meer in het stedelijk gebied van de Provincie Limburg gaan broeden. De ganzen hebben de stadsvijvers, en dan vooral de daarin gelegen eilanden, ontdekt als broedplek. Hier kunnen zij namelijk relatief veilig nestelen en hun jongen grootbrengen. Dit komt omdat het gebruik van het geweer om de aantallen ganzen te reduceren in de bebouwde kom gezien de ligging en het gebruik van een stadspark niet is gewenst.

Ook ontbreken predatoren zoals de vos grotendeels binnen de bebouwde kom of kunnen deze predatoren de eilanden niet bereiken. Uit het SOVON-rapport¹ blijkt bijvoorbeeld dat adulte en jonge grauwe ganzen die zijn gevangen en gekleurringd in Midden- en Noord- Limburg in de periode 2014 t/m 2016, één grote populatie vormen die buiten de broedtijd met elkaar mengen en uitzwerven over Limburg, via de Maas en de Roer, maar ook buiten de grenzen van Limburg. Uit het rapport blijkt verder dat ganzen foerageren in de akkers en weilanden in de buurt van de bebouwde kom. Hierdoor veroorzaken zij schade aan landbouwgewassen. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de groep grauwe ganzen die zijn gevangen en geringd in de stadsparken van Roermond, die daar broeden op eilanden. Tijdens onderzoek in 2011², werden daar 113 nesten geteld. De broedkolonie in de eilanden bij het Stadspark had de hoogste reproductie van alle onderzochte kolonies in Limburg.

Uit het voorgaande volgt dat de broedende ganzen in de stadsvijvers substantieel bijdragen aan de aanwas van de Grauwe Gans en Brandgans in de provincie Limburg. Hieruit blijkt bovendien dat de ganzen, door het foerageren vanuit de stadsvijvers op landbouwgewassen in de buurt, schade veroorzaken. Door nest- en eibehandeling binnen de bebouwde kom toe te passen, zullen daar minder ganzen worden grootgebracht. Hierdoor zal de totale ganzenpopulatie afnemen en hieruit volgend zal ook de schade aan landbouwgewassen afnemen.

De nest- en eibehandeling waar hiervan wordt gesproken, kan plaatsvinden op drie manieren:

1. Het gehele nest inclusief de eieren wordt weggenomen;
2. De eieren worden aangeprikt met een naald, waarna de eieren worden geroerd en vervolgens worden afgedicht en teruggelegd in het nest;
3. De in het nest aanwezige eieren worden ondergedompeld in olie waarna deze weer worden teruggelegd in het nest.

In verband met de ontwikkeling van de kuikens in het ei, is het van belang dat de nest- en eibehandeling wordt uitgevoerd binnen twee weken nadat met broeden is begonnen. Hierbij wordt pas van broeden gesproken wanneer het laatste ei van het nest is gelegd.

Verboden

De Grauwe Gans en Brandgans vallen onder het beschermingsregime soorten van de Vogelrichtlijn. Op grond van artikel 3.1 lid 2 Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze vogels

¹ SOVON-RAPPORT, 2016/56, "Geringde grauwe ganzen in Limburg", Voslamber, B.

² rapport van Bionet: "Broedende grauwe ganzen in de provincie Limburg 2011", R.Janssen, H; De Brauer, 2012

te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Op grond van artikel 3.1 lid 3 Wnb is het verboden eieren van deze vogels te rapen en deze onder zich te hebben.

Ontheffingsmogelijkheden

Ons college kan op grond van artikel 3.3 lid 1 juncto 3.17 lid 1 sub a en lid 2 Wnb aan U, de Faunabeheereenheid Limburg (hierna; FBE) ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verboden.

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 lid 1 Wnb kan worden verleend:

- a. als er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.3 lid 4 sub a) en;
- b. zij nodig is:
 - 1) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen (artikel 3.3 lid 4 sub b onder 3 juncto artikel 3.17 lid 1 sub a onder 3 Wnb) en;
- c. als de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.3 lid 4 sub c Wnb).

GEEN ANDERE BEVREDIGENDE OPLOSSING

Grauwe Gans

Voor de Grauwe Gans zijn er op basis van het faunabeheerplan twee ontheffingen beschikbaar. De inzet van de ontheffing is afhankelijk van de streefstand. Een stand waarbij de duurzame staat van instandhouding gewaarborgd is en waarbij een acceptabel schadeniveau bereikt wordt. Voor de Grauwe Gans is de gewenste midzomerstand voor Noord-Limburg op 1350 dieren, voor Midden-Limburg op 4000 dieren en voor Zuid-Limburg op 250 dieren gesteld.

Ruime Ontheffing Populatiereductie Standganzen Grauwe Ganzen

Deze ruime ontheffing voor hogere dichtheden kan gedurende de zomerperiode worden ingezet in die regio's waar de midzomerstand *boven* de streefstand ligt. Gebruik van deze ontheffing is niet gebonden aan een schadeperceel. Het is niet vereist werende middelen te plaatsen alvorens deze ontheffing in te zetten. Ook is er geen maximum aan het aantal te doden dieren per invallende of foeragerende groep gesteld. Het kogelgeweer en het gebruik van lokmiddelen is eveneens toegestaan, en de ontheffing kan 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang worden ingezet (indien nodig ook op zon- en feestdagen).

Beperkte Ontheffing Schadebeperking Grauwe Ganzen

Deze ontheffing kan worden ingezet in alle regio's voor de Grauwe Ganzen in de winterperiode die loopt van 1 november t/m 14 februari. De ontheffing dient ter voorkoming en beperking van schade buiten de aangewezen rustgebieden. Ook kan deze ontheffing worden ingezet indien in enige regio 90% van het quotum Populatiereductie is bereikt (en deze populatiereductie ontheffing zal worden geschorst) óf indien de midzomerstand bij aanvang van de zomerperiode al *onder* de streefstand ligt. Tenslotte kan deze ontheffing worden ingezet in een zone van 500 meter rondom gedooggebieden in de zomerperiode.

Deze ontheffingen zijn reeds verleend en hebben ertoe geleid dat er in 2012, 2.522 dieren, in 2013, 2.068 dieren, in 2014, 2.122 dieren, in 2015, 4.490 dieren en in 2016, 4.625 Grauwe ganzen zijn gedood in heel Limburg. Ondanks de inzet van deze ontheffing, zijn de aantallen in de gehele provincie Limburg nog steeds hoger dan de gewenste streefstand.

In het kader van schadebestrijding en daaropvolgend populatiebeheer zijn deze oplossingen daarom niet bevredigend. Nest- en eibehandeling kan een aanvulling zijn op de huidige ontheffingen om de stand van de ganzen verder terug te brengen. Vooral ook omdat het gebruik van het geweer in de bebouwde kom niet altijd mogelijk/wenselijk is.

Brandgans

Voor de Brandgans zijn er op basis van het faunabeheerplan twee ontheffingen beschikbaar. De inzet van de ontheffing is afhankelijk van de streefstand. Een stand waarbij de duurzame staat van instandhouding gewaarborgd is en waarbij een acceptabel schadeniveau bereikt wordt. Voor de Brandgans is de gewenste midzomerstand voor Noord-Limburg op 100 dieren, voor Midden-Limburg op 50 dieren en voor Zuid-Limburg op 50 dieren gesteld.

Voor Brandganzen die aanwezig zijn als standganzen, dit zijn de ganzen die het hele jaar in Limburg verblijven, wordt gestreefd naar een beperking van de schade in de *zomerperiode* (1 mei - 31 oktober), door twee ontheffingen:

Ruime ontheffing Brandgans - Hogere Dichtheden Populatiereductie

Bij deze ontheffing geldt geen verplichting tot inzetten werende middelen voor het gebruik van de ontheffing. Er hoeft geen relatie tot een schadeperceel te zijn. Het kogelgeweer, hagelgeweer en/of het gebruikmaken van jachtvogels is toegestaan. Ook lokvogels of imitatievogels en andere lokmiddelen zijn toegestaan. Het gebruik van deze ontheffing is toegestaan van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang (indien nodig ook op zon- en feestdagen).

Beperkte ontheffing Brandgans - Lagere Dichtheden Schadebeperking

Deze ontheffing is in eerste instantie gericht op verjaging, met verplichting tot inzetten werende middelen conform Handreiking Faunafonds. Er geldt een maximum van 2 ganzen per invallende groep. Er dient een relatie tot een schadeperceel of maximaal 100 meter daarbuiten te zijn. Het hagelgeweer en/of jachtvogels is/zijn toegestaan en de ontheffing kan, van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang, worden ingezet.

Deze ontheffingen zijn reeds verleend en hebben ertoe geleid dat er in 2012, 57 dieren, in 2013, 60 dieren, in 2014, 25 dieren, in 2015, 159 dieren en in 2016, 45 Brandganzen zijn gedood. In Zuid-Limburg zijn geen dieren gedood. Hier liggen de aantallen namelijk nog steeds onder de streefstand. In Noord- en Midden-Limburg zijn de aantallen ganzen ondanks het gebruikmaken van deze ontheffingen nog steeds hoger dan de gewenste streefstand.

In het kader van schadebestrijding en daaruit volgend populatiebeheer zijn deze oplossingen derhalve in Noord- en Midden-Limburg niet bevredigend. Nest- en eibehandeling in die regio's kan een aanvulling zijn op de huidige ontheffingen om de stand van deze ganzen daar weer terug te brengen. Vooral ook omdat het gebruik van het geweer in de bebouwde kom niet altijd mogelijk/wenselijk is.

BELANGEN EN BESCHERMING

Schade aan gewassen

Grauwe Gans

De Grauwe Gans veroorzaakt door de gehele provincie schade aan landbouwgewassen. De getaxeerde schade bedroeg in de periode 2005-2013 voor de regio Noord € 275.000,- voor regio Midden € 483.000,- en voor regio Zuid € 23.000,-.

Brandgans

De Brandgans veroorzaakt vooral schade aan landbouwgewassen in Noord- Limburg, de regio waarvoor de ontheffing is aangevraagd. In Midden-en Zuid-Limburg is de schade veel lager. De getaxeerde schade bedroeg in de periode 2005-2013 voor de regio Noord € 36.000,- voor regio Midden € 1.000,- en voor regio Zuid € 800,-.

GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

Algemeen

In het Faunabeheerplan wordt gesproken van een gewenste stand. Dit is een stand waarbij de duurzame staat van instandhouding gewaarborgd is en waarbij op basis van maatwerk door het regionaal inzetten van een combinatie van diverse ontheffingen een acceptabel schadeniveau wordt bereikt. De streefstanden zijn onderverdeeld in drie regio's, te weten: Noord-, Midden- en Zuid-Limburg.

Grauwe Gans

Bij de Grauwe Gans is de gewenste Midzomerstand voor Noord-Limburg 1.350, voor Midden-Limburg 4.000 en voor Zuid-Limburg 250 dieren.

Tellingen van de FBE laten momenteel de huidige aantallen grauwe ganzen zien.

	2012	2013	2014	2015	2016
Voorjaarstellingen Limburg	7421	13914	10457	9789	10018
Midzomertelling Limburg	2012	2013	2014	2015	2016
Regio Noord	4361	7112	6270	6571	6392
Regio Midden	8786	8188	10238	11903	8795
Regio Zuid	508	580	586	251	665
Totaal	13655	15880	17094	18725	15852

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat de aantallen van de Grauwe Gans in heel Limburg ruim boven de streefstand liggen. Er is derhalve sprake van een gunstige staat van instandhouding in heel Limburg.

Brandgans

Aangezien Brandganzen van 1 november t/m 30 april van het opvolgende jaar niet geschoten mogen worden, wordt bij deze ganzen gewerkt met zomerstanden. Uit het faunabeheerplan blijkt dat de

gewenste midzomerstand (voor de periode van 1 mei tot en met 31 oktober) is vastgesteld op een minimum van 200 ganzen. Deze minimum streefstand is uitgesplitst naar 100 ganzen in Noord-Limburg, 50 ganzen in Midden-Limburg en 50 ganzen in Zuid-Limburg.

Tellingen van de FBE laten momenteel de huidige aantallen brandganzen zien.

o Telgegevens

	2012	2013	2014	2015	2016
Voorjaarsstellingen Limburg	949	886	348	598	1382
Midzomertelling Limburg	2012	2013	2014	2015	2016
Regio Noord	419	709	465	884	847
Regio Midden	84	90	47	239	114
Regio Zuid		1	0	17	0
Totaal	503	800	512	1140	961

o Kaarten

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat de aantallen van de Brandgans in Noord- en Midden-Limburg boven de streefstand liggen. In Zuid-Limburg liggen de aantallen beneden de streefstand. Er is derhalve sprake van een gunstige staat van instandhouding in Noord- en Midden-Limburg.

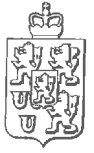
CONCLUSIE

Grauwe Gans

U vraagt in uw aanvraag ontheffing voor nest- en eibehandeling binnen de bebouwde kom voor de hele provincie Limburg aan. Door nest- en eibehandeling binnen de bebouwde kom toe te passen, zullen daar minder ganzen worden grootgebracht. Hierdoor zal de totale ganzenpopulatie afnemen en hieruit volgend zal ook de schade aan landbouwgewassen afnemen.

Uit het voorgaande is gebleken dat de aantallen van de Grauwe Gans in heel Limburg nog ruim boven de streefstand (gunstige staat van instandhouding) liggen. Ook is aangetoond dat de Grauwe Gans in de gehele provincie Limburg schade aan gewassen veroorzaakt. De inzet van de huidige, reeds verleende ontheffing heeft zowel in Noord-, Midden-, als in Zuid-Limburg nog niet tot het voldoende terugdringen van de aantallen ganzen geleid. De streefstand is nog niet bereikt. Met betrekking tot de reeds verleende ontheffingen kan dan ook niet van een bevredigende oplossing worden gesproken.

Hieruit volgt dat voor de gehele provincie Limburg wordt voldaan aan de drie wettelijke vereisten die nodig zijn om een ontheffing te verlenen voor de Grauwe Gans. De ontheffing kan dan ook voor alle drie de regio's worden verleend.

Brandgans

Voor de Brandgans vraagt u in uw aanvraag ontheffing voor nest- en eibehandeling binnen de bebouwde kom voor Noord-Limburg aan. Deze methode kan hier ook bijdragen aan het terugbrengen van het totaal aantal ganzen omdat het aantal jongen dat binnen de bebouwde kom wordt grootgebracht, zal afnemen. Hierdoor zal ook de schade die deze ganzen veroorzaken, worden teruggedrongen.

Uit het faunabeheerplan volgt dat de aantallen van de Brandgans in Noord-Limburg boven de streefstand (gunstige staat van instandhouding) liggen. Bovendien is gebleken dat er noemenswaardige schade optreedt in Noord-Limburg. De inzet van de huidige, reeds verleende ontheffingen hebben in Noord-Limburg nog niet tot het terugdringen van deze ganzensoort geleid. De streefstand is daar nog niet bereikt.

Hieruit volgt dat voor Noord-Limburg wordt voldaan aan de drie wettelijke vereisten die nodig zijn om een ontheffing te verlenen voor de Brandgans. De ontheffing kan dan ook voor Noord-Limburg worden verleend.

BESLUIT

Uit het vorenstaande blijkt naar het oordeel van ons College dat wordt voldaan aan voormelde voorwaarden voor de aangevraagde ontheffing.

Wij verlenen u, FBE, daarom een ontheffing voor de volgende twee wettelijke verboden:

- Het opzettelijk nesten en eieren van de Grauwe Gans en Brandgans te vernielen of te beschadigen door:
 1. Het gehele nest, inclusief de eieren, weg te nemen en/of;
 2. De eieren met een naald aan te prikken, deze te roeren en vervolgens weer af te dichten en terug te leggen in het nest en/of;
 3. De in het nest aanwezige eieren onder te dompelen in olie en deze daarna weer terug te leggen in het nest.
- Het rapen en onder zich hebben van eieren van de Grauwe Gans en Brandgans.

Deze ontheffing wordt voor de Grauwe Gans voor de gehele provincie Limburg verleend en voor de Brandgans enkel voor de regio Noord-Limburg.

RECHTSBESCHERMING

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de datum; een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming; Postbus 5700; 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie

Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. U kunt ook digitaal een verzoek indienen bij genoemde rechtbank via <https://loket.rechtspraak.nl/>.

Een afschrift van dit besluit is gezonden aan de afdeling handhaving van de Provincie Limburg.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Ing. C.M.P. Salomons
clustermanager Natuur